

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Via www.internetconsultatie.nl/jeugdwet

4 september 2020

Betreft: Reactie consultatie wetsvoorstel Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen

Geachte Ministers en Staatsecretaris,

In november 2019 zijn verregaande maatregelen aangekondigd om de uitvoering van de Jeugdwet te verbeteren. Vele oproepen uit het veld, kritische rapportages en schrijnende casussen die zijn ontstaan sinds de Jeugdwet in 2015 van kracht werd, leidden uiteindelijk tot een voorgenomen verandering in de vigerende wet. Het resultaat is het voorliggende wetsvoorstel.

Onze visie is u niet onbekend en het stemt ons daarom ook positief om te lezen dat een aantal van onze knelpunten, signalen en voorstellen voor verbetering die we op verschillende manieren aan u en uw departementen hebben doen toekomen in de afgelopen jaren, heeft getracht om te zetten naar maatregelen om een betere toekomst voor de jeugd te creëren.

Echter is er ook een aantal blinde vlekken in het voorstel en baart het ons zorgen dat bepaalde voorgestelde wijzingen dermate ingrijpend zijn voor het huidige stelsel en betrokken partijen dat we de haalbaarheid en uitvoerbaar hierdoor betwijfelen.

Graag reageren we op de voorgestelde onderdelen om het beoogde resultaat te behalen.

Versnippering

Voor jeugdigen met psychische problematiek, jeugdigen met een langdurige hulp- en of ondersteuningsvraag, of voor kwetsbare gezinnen vanwege (psychische) problematiek bij ouders (KOPP/KOV) is de versnippering van de hulp en de forse toename van het aantal loketten waar gezinnen mee geconfronteerd (kunnen) worden ongunstig. Aanpassing van wetgeving is nodig om randvoorwaarden te verbeteren zodat alle betrokken partijen hun verantwoordelijkheden waar kunnen maken.

Versterken van de regionale samenwerking

Wanneer er bij een jeugdige of in het gezin meer nodig is dan enkel 'versterking van het gewone leven', er sprake is van psychische (blijvende) problematiek waar specialistische jeugdhulp geboden is, dan is het noodzakelijk (gebleken) dat gemeenten moeten samenwerken. Continuïteit van zorg en toekomstperspectief is cruciaal voor deze vorm van jeugdhulp. Om het doel van een stabiel zorglandschap te bereiken, is een forse inspanning vereist. Ook van partijen die wij nu nog niet terugzien in het wetsvoorstel, zoals zorgverzekeraars bij de overgang naar volwassenzorg op 18, respectievelijk 23 jaar. Wel kan er bij een verdere samenwerking gebruik worden gemaakt van de

bestaande kennis rondom versterking van kwaliteit van zorg (keuzeinformatie, zorgstandaarden en gezamenlijke zorginkoop).

Betrek jongeren en ouders

Verder wordt genoemd dat het gezamenlijk ontwikkelen en tijdig bijstellen van de doelen van de regionale transformatie een beter aanbod van jeugdhulp mogelijk moet kunnen maken. Ons advies hierbij is om expliciet de 'gebruiker' (jeugdigen en ouders) van de zorg te betrekken. Vraag jeugdigen en ouders actief naar hun ervaringen, hun wensen, wat er goed ging en wat er beter kon. Het stemt ons daarom positief om te lezen dat er bij de ontwikkeling *en* de evaluatie van de 'Regiovisie' wordt verwacht dat jeugdigen en ouders betrokken zijn. Dit moet ook goed gemonitord worden, zodat er onderling ook goede voorbeelden kunnen worden uitgewisseld. Versterking van de regionale samenwerking kan alleen als er ook kennis is van wat er in de regio nodig is, weet de regionale cliëntenorganisaties hiervoor te vinden.

Bovenregionale samenwerking

De uitwerking van de bovenregionale samenwerking is vergeleken bij de overige punten erg summier. De ervaring leert dat dit niet leidt tot de benodigde beschikbaarheid van deze noodzakelijke zorg. In het huidige stelsel worden ernstig zieke kinderen nog te vaak van het kastje naar de muur gestuurd en lijkt een landelijke inkoop van deze hoogspecialistische zorg de enige werkbare oplossing. Het baart ons zorgen dat dit in het wetsvoorstel weinig uitgebreid is verwerkt, dit verdient veel meer aandacht en uitwerking en is een vereiste voor dekkende beschikbaarheid van het totaal.

Eén aanspreekpunt

Eén duidelijk aanspreekpunt per regio lijkt ons een goede ontwikkeling. Vragen die daarbij opkomen zijn wel, hoe gaan deze zich verhouden tot de regionale expert-teams en de complexe casuïstiek die daar de afgelopen vijf jaar is verzameld? Gaat deze kennis worden gebundeld? Gaat er worden geleerd van het verleden en de vraag- en aanbodproblematiek die herhaaldelijk is ontstaan waardoor jeugdigen en gezinnen in de knel zijn gekomen?

Versterken van de toegang tot jeugdhulp

Van groot belang bij de versterking van de toegang is de deskundigheid bij de triage. Onderscheid tussen ondersteuning bij opvoed- en opgroevragen en hulpvragen bij psychische problematiek wordt te vaak niet gemaakt en jeugdigen en ouders raken verstrikt in het stelsel. Er moet op kunnen worden vertrouwd dat de triage deskundig verloopt, en vervolgens uitmondt in een juiste verwijzing en vervolgstap. Versterk de lokale teams daarom ook met ervaringsdeskundigheid, vanuit jeugd- *en* ouderperspectief. Laat dit niet vrijblijvend zijn, maar investeer in deze samenwerking. De basisfuncties voor lokale teams, zoals geformuleerd in het rapport van KPMG dienen hier de absolute ondergrens te zijn.

Versterken inzicht in en toezicht op de beschikbaarheid van zorg voor jeugdigen

De verbreding van het toezicht door een taakuitbreiding van de NZa lijkt ons een stap voorwaarts. Verduidelijking van de toezichthouder, alsmede dit de aansluiting op de volwassen-ggz kan bevorderen is een stap naar verbetering. Idealiter zorgt meer inzicht en stevig toezicht voor het terugdringen van wachtlijsten. Helaas is dit omvangrijke, en belangrijke knelpunt weinig uitgewerkt in het wetsvoorstel. Overal in het land komen op dit moment wachtlijsten voor; problematiek verergert en jeugdigen en hun ouders raken ten einde raad. De urgentie van dit landelijke probleem

is onderbelicht. Bij een verbreding van het toezicht kan mogelijk ook worden gekeken naar de oplossingsrichtingen zoals geagendeerd in de Stuurgroep Wachttijden in de ggz (volwassenzorg).

Evaluatie

Anders dan de voorgaande versie van de Jeugdwet, is de termijn voor evaluatie op vijf jaar gesteld. Het lijkt ons, gezien de historie, raadzaam om termijn van drie jaar te blijven hanteren.

Tot slot onze uitgangspunten voor verbetering van de beschikbaarheid van jeugdhulp opgesomd:

- Betrek jeugdigen en ouders van begin tot eind en geef hun input waarde
- Prioriteer het terugdringen van wachtlijsten
- Stem zorgaanbod af op vraag en niet op (bestaand) aanbod
- Laat de focus op maakbaarheid los en herken onderscheid in opvoedondersteuning en zorg en pas het aanbod daarop aan
- Intensiveer de verbinding met preventie (onderwijs, jeugdgezondheidszorg, volwassenen-ggz) en pas het aanbod daarop aan.

We hopen dat u onze commentaren en adviezen ter harte neemt. Uiteraard zijn we altijd bereid om een verdere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

Drs. M.J. ter Avest

Directeur/bestuurder MIND Platform